

La Guerra de Successió al front de l'Ebre

La Guerra de Successió (1701-1714) es considera el primer gran conflicte armat a nivell global. En aquest conflicte, s'enfronten les grans potències europees, dividides en dos grans blocs, per repartir-se la corona espanyola. D'una banda, els austriacistes, que recolzaven l'arxiduc Carles d'Habsburg com a hereu de la corona espanyola, i de l'altra, els borbònics, que defensaven Felip d'Anjou. El fet és que una sèrie d'esdeveniments durant el transcurs de la guerra va fer possible que la guanyés el bàndol borbó i es proclamés rei de la corona espanyola Felip d'Anjou sota el nom de Felip V. Les conseqüències de la proclamació de Felip V van ser, per al principat de Catalunya, l'aprovació del Decret de Nova Planta per ordre del nou monarca. Amb aquest decret reial, va implantar l'absolutisme a la corona espanyola, va significar l'abolició de les institucions catalanes, la pèrdua del control legislatiu, econòmic i fiscal, i va implantar el castellà com a llengua oficial a l'administració i al poder judicial.

Si traslладem la Guerra de Successió a les Terres de l'Ebre, ens hem de situar a l'any 1708 amb el setge de Tortosa a càrrec d'un exercit borbònic. Format per 30.000 hòmens entre infanteria,

cavalleria i dragons, va pujar del Maestrat, travessant el Montsià per la banda nord, fins al meandre de Flix i d'aquí, baixant fins a Tortosa. El 15 juliol del 1708, després de dies de durs combats i molt poques tropes austriacistes, al voltant de 3.000, comptant miquelets i paisans defensant la vila, les tropes borbòniques entraren a la ciutadella de Tortosa. La rendició de Tortosa va comportar la rendició de la ciutadella d'Ares, així com les torres de defensa dels Alfacs. Entre elles, hi ha constància bibliogràfica de la torre de Sant Joan dels Alfacs, tal com informa el comte Peterburó en les seues memòries sobre la guerra de Successió. La pèrdua de la ciutadella de Tortosa, així com el port dels Alfacs, va comportar l'establiment d'una gran base militar de les forces borbòniques per tal de preparar el setge de Barcelona el 1714. El curiós del cas és que aquest patró de conquerir primer la zona del delta de l'Ebre se succeeix constantment en les històries militars. Potser hauríem de canviar la dita aquella que diu que "quan el mal ve d'Almansa, a tots ens afecta" per "quan el mal ve de Tortosa, a tots ens afecta".

La realitat és que la Guerra de Successió va comportar una sèrie de canvis demogràfics, socials i

econòmics a les Terres de l'Ebre. Tant a curt com a llarg termini. Des d'un decret reial del 1707 promulgat per la dona de Felip V, en què establia que Tortosa i el port del Alfacs passaven al regne d'Aragó, fins a l'expropiació de les salines del Delta el 1714, així com els informes d'Urzaiz del 1720 o d'Ulloa del 1749, en què proposaven la fortificació dels Alfacs com a una gran base militar.

Davant aquests fets transcendents de la nostra història, la regidoria de Mitjans de Comunicació, gràcies a la *Revista Ràpita*, hem creat la comissió del 1714 per investigar tots aquells esdeveniments. La comissió està formada per un grup de gent heterogènia que té com a denominador comú l'estima per la nostra història i cultura. Així, hi trobem membres originaris del col·lectiu Arrels; grup que va caracteritzar-se per dinamitzar la cultura a finals dels vuitanta a la ciutat de la Ràpita, als quals s'ha afegit gent molt més jove, però amb les mateixes inquietuds, com ara historiadors, enginyers tècnics, filòlegs i estudiants universitaris de diverses branques, amants d'investigar els nostres orígens.

Les línies d'investigació que hem encetat, de moment, la Comissió 1714 han sigut les se-

Batiste Forcadell

Regidor de Mitjans de Comunicació

güents: les salines del Delta, maullets i miquelets als Alfacs, l'urbanisme a la Ràpita el 1714, les torres de defensa, el port dels Alfacs i el català en el segle XVIII. Aquests temes encara no són fixos i estem oberts a noves aportacions o a noves troballes que ens facen encaminar cap a altres línies de recerca.

Ja per acabar, considero que la creació de la Comissió és un fet de gran importància, no només per redescobrir la nostra història, sinó també perquè és una oportunitat de canalitzar l'energia i les inquietuds de molta gent jove cap a la recerca, així com la seua participació en la vida cultural rapitenca i, de retruc, de les Terres de l'Ebre. Si aconseguim aquest objectiu ens podrem sentir molt satisfets. Perquè no hem d'oblidar una cosa si volem ser respectats com a ciutat: si volem ser un model a seguir dins el territori, hem de saber crear oportunitats per a aquells rapitencs joves i no tan joves que tenen alguna cosa a ensenyar-nos.